

סעודת ראש חודש

נתיבי-עם, תי"ט

נתיבי-עם, סימן קי"ט (סעיף א'): "מצוה להרבות סעודת ראש-חודש", כפי שמפרש השולחן ערוך באותו סימן. וממשיך נתיבי-עם: "כשחל ראש-חודש בשבת, עיין מגן אברהם, שהביא שני מיני אופנים איך לעשות, לתת חלק גם לראש-חודש". ומסכם "ואנו מנהגנו כמו שהביא רב חיד"א במחזיק ברכה והמשנה ברורה כשעושים עוד מנה יתרה, על שאר שבתות". וכן מביא גם את דעתו של הכף-החיים, שכתב ד"ש לבצוע בראש-חודש על שתי ככרות, בכדי לכבדו יותר מימי החול". אך אין דעת חכמים נוחה מזו "אין לזה טעם, דמה שבוצעים בשבת על שתי ככרות הוא משום לחם משנה... וזה לא שייך בראש-חודש. ולא ראיתי נוהגים כן בירושלים". עיין בברכי יוסף מסיק את "מעלתו של ראש-חודש מעל יום-טוב, שאין אור של גהינום שולט בו כמו בשבת. ואולי משום-הכי נהגו להדליק המנורה באור לראש-חודש בשני קל מאד לשבת קודש" גם פוסקים רבים ראשונים ואחרונים, מרחיבים את מעלתה של סעודת ראש-חודש.

בעל שיירי כנסת הגדולה אומר: "ראיתי שמדקדקים כשחל ראש-חודש בחול עושים מאכל אחד יותר. וכשחל בשבת עושים אוכל אחד יותר ממה שעושים לכבוד שבת".

יש ממליצים (ירושלמי) לעשות סעודת ראש-חודש ביום ראשון, להדגיש את מעמד ראש-החודש ולא להבלע בתוך סעודת השבת העשירה בפני עצמה, מחד גיסא ומאידך גיסא לאפשר לקיים את המנהג הראוי שבו תינוקות של בית רבן נהגו לשלם לרבן שלהם במטבעות בכל ראש-חודש. אגב למטבעות אלה שהם למעשה שכר לימוד בלשוננו, קראו מעות ראש-חודש, שהיוו חלק חשוב בטכס סעודת ראש-חודש. וטוב לכן לקיים את הסעודה ביום ראשון, ובלבד שלא יבטלו את המנהג החינוכי, של מעות ראש-חודש.

הילקוט יוסף (שבת, ה') פוסק "מצוה להרבות בסעודת ראש-חודש ואף שעיקר הדין אין חובה לאכול בו פת. מכל מקום המוציא הוצאות על סעודת ראש-חודש וסועד את לבו בטוב - הרי זה משובח, ובלבד שיכוון לבו למצוה.

הוכחה ניצחת **שסעודת ראש-חודש** היא סעודת מצוה, היא ההצמדה של סעודת ראש-חודש לסעודת פורים באותו הכלל **שמאחרים** ושלא מקדמים. (ירושלמי – מגילה).

יסודה של **סעודת ראש-חודש** הוא בכמה אושיות, האחת היא היותה סעודה שמזכירה את הסעודה שזכו בה עדי החודש, שקבלום בית דין בסעודה נאה, שתאמץ את לבם להקדיש את זמנם לבוא להעיד על הלבנה בחידושה. עיבור החודש היה עסק גדול ומרשים, כנודע ליודעי דבר. גם הפרוט המופיע בספר **שמואל** (כז, 18, למשל), על אודות הסעודה שערך שאול המלך ואחד המוזמנים היה דוד, בן בית בבית המלכות. יש מקום להעריך כי סעודה זו היתה סעודת ראש-חודש. משם ר' יהונתן נאמר: שחייב לקבוע סעודת ראש-חודש על הפת, ולברך ברכת המזון. אין זו דעת הפוסקים, עד כדי כך **שהמגן אברהם** מצטנע בסעודת פרות גרידא. מופיע בירושלמי, שכל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש-השנה ועד ראש-השנה, חוץ ממה שמוציא בשבתות ובימים טובים ובראשי חודשים וחולו של מועד. ראש החודש מצוי בחברה מכובדת מאד.

הכל יודעים שקרבן ראש-חודש בא לכפר את חטאת מיעוטה של הלבנה. עוד סבה למסבה.

המסורת המקובלת על חסידי הבעל-שם-טוב היא שהגאון נהג לאכול בראש-חודש סעודה חלבית. ארוחת ראש-חודש נאכלת רק ביום ולא בערב ראש-חודש מטעמים ברורים, שעות העבודה של בית דין היו רק ביום, לעיבור החודש.

בסיכום: ראוי מאד לחזור ולאמץ את פסק **השולחן ערוך**, ואנו הנוהגים על פי **נתיבי** **עם**, בודאי שנחזיר עטרה ליושנה ונוסיף מנה לארוחת היום. במשאל עם כביכול ראיתי שאין אחד בסביבתנו המדקדק בסעודת ראש-חודש. אני מודה שטעיתי כי מצאתי אחד ממקורבני העושה זאת וראוי הוא לברכה מיוחדת. ואם יש עוד כאלה יהיו כולם תחת כנפי אותה ברכה של מי שמחזירים עטרה ליושנה. יברך ה' וישמרך. בעוד כשבועיים תבוא לידינו ההזדמנות. אל נא נחמיצנה.

רחובות אמצע אדר א' התשע"ט

אהוד